

La Veu de Tortosa

SETMANARI REGIONALISTE

«VERGONYA ETERNA A AQUELLS QUE DESPRECIANT SON IDIOMA ALABAN LO DELS ALTRES». — Dante.

LO DOCTOR ROBERT

No solsament la premsa d'Espanya sino que també la d'Europa entera y hasta d'América, s'entén, la premsa portada per aquells homes dignes, imparcials que no deuen res a la venalitat, com los grans rotatius de Madrid, s'han ocupat del discurs del Dr. Robert y de sos tendències dignes de veritable protecció. Y s'han ocupat reconeixent en ell un hom de talent que al preveure l'enfonsament d'Espanya de cap manera vol permetre que s'arroque el seu país, Catalunya.

Com un altre Kruger plé d'heroysme y sos llochs tingents en el Transvaal, lo Dr. Robert accepta la lluyta d'aqueix centralisme desatentat que per de prompte morirà fart, però matant, al mateix temps, les energies no tantsols de Catalunya sino de les altres regions d'Espanya que com ella tan han contribuït a la brillantor de aquesta nació desventurada, y l'accepta deixant la pau de sa casa y menyspreuant lo brill de sa posició desahogada y els aplausos cada dia mes creixents que el mon científich li tributa a totes hores.

Los dicteris, males interpretacions, injúries y *cuchufletes* de minorias seques, de majorias inconcients y de periódichs assalariats, no han de pertobar en res son tranquil anim ni ferlo recular en la defensa d'interessos tan patriòtics y tan sagrats com son los que reivindica ab sos esforços en pro de la santa causa de nostres avis.

Podrà en Romero y demás comparsa ingeniar frasses d'efecte, cops de bombu y ridicoles epifonemes y altres sutileses per l'estil, però tingan tots la seguretats que les paraules del Dr. Robert son les mateixes que avuy resson n per tota Catalunya desde ls afraus del Ampurdá fins a mes enllá de les Riberes del Ebre, puig va prenent nostra causa un vol tan gran que el esperit de nostra reivindicació se sent ja dins de Valencia.

Cantin en son galliner aqueixa colla centralista, que sols s'ajuntan pera anar contra nosaltres; fassin ó desfassin, criden ó no criden contra la terra catalana. Res ens inporten sos atropells; res sas infamies, menys les calumnies grolleres que ns endilgan. Ells a cridar... nosaltres a fer feyna.

La terra está molt ben assahonada; les arrels tan fondes com plenes de sava y vida. L'arbre... ¡No n te poques de tranques!

Tortosa, Novembre de 1901

Lexicografia catalana

PROJECTE D'UN NOU «DICCIONARI CATALÀ»

Hem sigut honrats pel distingit literat escriptor mallorquí Dr. Mossen Antoni M.ª Alcover ab un folleto ben pensat y millor escrit esbossant lo monumental projecte que fa anys té concebut, de la formació d'un *Diccionari de la Llengua catalana*.

Com a corresponsal que som a aquesta ciutat y comarca de la colossal publicació en projecte del sabi Vicari General del Bisbat de Mallorca, per invitació del mateix, no ens hem atrevit a refusar com volíem ferho reconeixent la nostra petitesa.

Fins que aparegut la confecció d'una gramática catalana ben complerta aixis com la institució d'una càtedra de literatura regional que coralmnt desitjém, colpararne un xeli de lo que tanta conexió guarda en aquelles empreses que si Deu ho vol no s'farán d'esperar; tal es la notable tasca escomensada pel docte Dr. Alcover.

Lo citat follet ó quadern lo titola l'autor *Lletra de convit*. Sintetisant, en sos capítols, s'exposa la necessitat del *Diccionari* y lo que el mateix deu comprendre ó siga totes les diferents branques y varietats del català. Expo, aixis mateix, els dos grans camps en que s'pot dividir la feyna: la dels *monuments escrits* que ha de contenir totes les paraules que s'troben en los llibres que en català s'han publicat y el del *lenguatge parlat*, que ha de contenir tots els mots de totes les varietats, no sols regionals, sino comarcals y de pobles ahont se parla ab més ó menos puresa la hermosa llengua catalana.

Aquest y no altre es lo fi que s'proposa l'autor il·lustre d'aquesta *Lletra de convit*, escrita ab cor y ànima.

Coralmnt felicitem al eximí filòlech mallorquí y fem vots pera que porti a cap son útil y enlavrnt pensament, encaminat a enaltir la llengua catalana, la que en terme no llunyá tornarà a ésser la sobirana d'aquesta nostra terra benvolguda.

Francesch Mestre y Noé.

Tortosa, Novembre de 1901.

El Govern contra Espanya

La interpelació del diputat catalanista doctor Robert, ha posat de manifest

que ls homes de Madrid continúan cegos d'enteniment y plens d'odis contra els únichs ideals regeneradors de Catalunya y de l'Estat.

Els homes del centralisme, acostumats a la política personal y de passions petites, no han capit sisquera l'importancia y el sentit de l'interpelació del diputat catalanista.

El doctor Robert, fentse ressó de l'esperit y de l'estat d'ànim de Barcelona y de tot Catalunya, ha exposat d'un modo concret y clar, la incalificable conducta de la primera autoritat governativa de nostra ciutat. Aquesta autoritat, ha dit el doctor Robert, es una autoritat desprestigiada, porque permet totes las immoralitats imaginables en el ram d'higiene, porque tolera el joch, y aquesta autoritat que per incapacitat ó malicia ha perdut els prestijis, es d'altra banda un perill pera l'ordre públich y pera l'ordre social. Y aixó que aquí ho sab tothom, desde ls delinguts del país de la gardunya fins a s potentats, ho ha provat ab textos, ab las ressenyas dels periódichs locals dels meetings, en els que ls amichs y contertulis del senyor Socias predicavan el robo, l'assassinat, la violencia y la revolució. Y aquesta veritat l'han comprovada els fets, puig aquí tothom ho ha vist y a Madrid tenen l'obligació de sapiguer que las turbas formadas per quinzeneris, manadas pels amichs del Governador, han assallat domicilis, romput urnas y han sembrat per tots els barris de nostra ciutat l'alarma y el terror a ciencia y paciencia de la policia que ho mirava ab indiferencia ó protegia als autors dels atropells.

Aquets son sintéticament els fets exposats pel doctor Robert a la consideració del Govern y de la Cambra dels diputats, pera que per qui pot se posi esmena a un estat de cosas intolerable en tot poble civilisat, pera deturar la campanya disolvent que el Govern está fent a Catalunya.

Peró el ministre de la Gobernació no s'ha volgut fer carrech de res d'aixó y ha defensat al governador de Barcelona, com si el diputat catalanista haguessin demanat la seva destitució per causas purament personals ó de política menuda y, no content ab aixó, ha fet la tonta y estúpida acusació de separatisme als nostres diputats, com volguent buscar un éxit segur entre ls caps buyts que forman el parlament espanyol.

El Govern y el ministre de la Gobernació s'equivocan de mitg a mitg.

Si nosaltres fossim separatistes ó anexionistas, ó senzillament desitgessim l'enfonsament del Estat sense ésser ni una cosa ni un altre, si nosaltres no fossim uns fermes y convenuts autonomistas, nosaltres y el nostres diputat demanariam la continuació del senyor Socias al davant del Govern Civil de Barcelona; demanariam al Govern den Sagasta ó den Silvela, fós qui fós, la continuació d'una política com la d'ara, que talment tindria de portar per sí sola y sense cap esforç de part nostra, el desordre y la guerra civil de primer, l'intervenció estrangera y l'esmicolament del Estat y d'Espanya un xich més tart.

Se necessita estar cego ó ésser boig pera no comprendre que si la causa del centralisme y la de l'Espanya uniformista está representada aquí a Catalunya pels Socias y Lerroux, es causa perduda; si els partidaris de la intangibilitat del actual Estat acudeixen a la revolució social y al desordre, se va a marxar dobles al esquarterament d'Espanya.

Peró nosaltres no som venjatius, nosaltres no volém la destrucció del Estat, sino la seva reconstrucció ab fonaments sólits que responguint a la realitat, que duguin llibertat y vida a totes las aspiracions justas de las nacionalitats que integran l'Estat espanyol; y es per aixó que tenim d'oposarnos ab totes nostras forsas als instints suicidas de la gent de Madrid, y es per aixó que els nostres diputats donan la veu de alerta als poders constituïts, denunciand públicament lo que aquí passa.

Si ls de Madrid continúan cegos y sorts, si la campanya de disolució social no s'atura, els governs centralistas seran els únichs responsables de la próxima desfeta final, que nosaltres, els autonomistas, procurém evitar ab tot el nostre esforç.

(De La Veu de Catalunya).

Progres del Regionalisme

Es induptable que les últimes eleccions municipals celebrades senyalen un hermós progres en la marxa cada dia creixent de nostres idees. Si no fa gaire temps haguessim dit que tant prompte al acudir per primera volta lo regionalisme a les eleccions habiam d'obtidre tants favorables resultats pera nostra causa, nos hauriam dit que éram los mateixos somniadors de sempre.

Donchs ara en les últimes eleccions, s'ha vist lo sentit, practich dels elements que integran lo catalanisme y l'exemple donat per Barcelona, Gerona, Vendrell y tantes altres poblacions de Catalunya, ha convensut fins als més desconfiats, de que 'l regionalisme ha entrat ja en un periodo de verdader desentrotlllo y de lluyta, deixant lo de gestació en que encara molts se creyan se trobaba.

No ha sigut sols en nostra terra ahont s'ha vist la forsa del ideals regionalistes. A Bilbao s'han mostrat també valents y entusiastes los defensors de les llibertats regionals y han obtingut lo més senyalat triomphi y la més completa victoria.

Hi ha que convenir en que l'opinió general vá reaccionant, y en quant á Catalunya lo pensament de nostre poble es unánim en apreciar que únicament ab los ideals proclamats pel catalanisme y ab los procediments que tan bons resultats han donat, pot lograrse la regeneració de nostra terra y fins la d' Espanya, si aquesta vol regenerarse.

Los fets darrers ho proclaman d'un modo indubtable; al Govern, en primer terme, es al qui li toca donar satisfacció á les lligitimes, honrades y, sobre tot, justes aspiracions del poble catalá, causat d'aquet jou indigne y ansiós de llibertat y de vida.

Si 'ls que dirigeixen la nau del Estat no ho entenen aixís, la onada de la opinió pública tart ó d' hora los hi pasará per sobre, donchs no en vá mostra lo pais sos opinions pera que s'escollin y s' resolguin en justícia sos prechs.

Si 'l Govern, si 'ls parlits polítics actuals, se volen convencer de que hi ha necessitat de canviar de sistema, lo que ho veyém prou difícil que s'en convencin donchs semblan estar cegos encara sirá temps pera que donant justa satisfacció á les aspiracions regionalistes, se calmi l' impaciencia de l' opinió; mes si no ho fan aixís, si per lo contrari segueixen ab los mateixos prejudicis y rutines de sempre, ni 'ls estats de forsa, ni les resolucions mes estremades, quant mes estremades pitjor, serán prou pera aturar la onada del poble que vol llibertat, progrés y vida, y no lo que ara té, que 's opresi, retrocés y mort.

Es inutil vulguer aturar l' avens del Regionalisme; hi ha necessitat de convindre en que s'han de donar satisfaccions á son esperit, concedint reformes que de temps vé demanant.

X.

POLITQUERIES

Baix aquet titol publica *El Correo Español* de Madrid un article d' actualitat del que 'n retallem lo tros següent:

«Políticamente este Madrid no tiene remedio. Es lo más cercano á la corrupción, y la corrupción lo ha invadido, convirtiéndolo en el primero de sus esclavos. Lo que no se puede hacer en ninguna parte, se hace y es tolerado en Madrid. Se roban actas del modo más escandaloso; se reparten entre las personas de la devoción ministerial, y el robo y el reparto quedan impunes. Madrid no se entera, y si se entera lo consiente.»

De diez años á estas fechas, la Corte ha recorrido la distancia que hay entre una señora altiva y una mujer que se entrega, ó consiente en ser entregada, al primero que reclama sus favores.

Hace diez años derrotaba al Gobierno, y el viento de su opinión, aun chocando contra aquella muralla política que se llamaba Cánovas del Castillo, deshacia y modificaba sus Gabinetes. Ahora sucede todo lo contrario. Hombres sin prestigio, ó con los prestigios negativos de la equivocación, del error, del desastre, la dominan y la mandan, y deja que triunfe el criterio y el propósito de la cuadrilla electoral....

¡Y hay quien tiene censuras acerbas y quejas amargas para el catalanismo! Lógicas son esas censuras y justificadas están esas quejas en bocas ministeriales; pero en otras bocas, en las de hombres independientes, en las de los amantes de la libertad, en los que no han nacido para burros de reata, no tienen justificación. Hay que saludar en el catalanismo á un puñado de hombres que quieren salvar á la Patria grande, á la querida Patria común, salvando todas las patrias chicas.

Si hubiera aquí algo semejante, si hubiera aquí un madrileñismo parecido al catalanismo de Barcelona, hombres con las aspiraciones de esos hombres, con sus laudables perseverancias, con sus provechosas tenacidades, ¿sería posible que los Gobiernos impusieran sus caprichos y vieran siempre en triunfo su voluntad? ¿Viviríamos, como vivimos, bajo dos ó tres incomprensibles é inverosímiles dictaduras?»

Las quintas d' algún temps

DOCUMENT HISTÓRICH

Fullejant un d' estos dias alguns dels molts llibres vells que atresoran la *Biblioteca catalana episcopal* del Seminari Conciliar de Barcelona, 'ns toparem á l' etzar ab un mi j'apergaminat llibre de l' antigó, titulat *Scrin 16 d Arms.*, de quin contingut nos cridá l' atenció l' adjunt document, que per referirse á nostra amada Catalunya, copiém íntegra y literalment, per donarnos idea de com se feyan anys enrera las quintas en llur reyalme catalá. Diu aixís l' aytal.

«Don Enrique de Aragon Duque de Segorue y de Cardona, Marques de Comares etc. del Consejo de Estado de su Magestad, Virrey, y Capitan General en el Principado de Cataluña, y sus Condados etc.»

«Por quanto en cumplimiento de la orden que tengo de Su Magestad para hazer leua de tres mil Ynfantes en vn Tercio en los Reynos de Aragon, Valencia, Mallorca y Cataluña y parte de Andalucía y conviene á Su Real servicio que pase adelante, y para este efecto hemos nombrado por Capitan de vna de las Companias que Su Magestad nos ha dado facultad de proueer á Don Yusepe Vilademany; Con patente firmada de Su Real mano y retaranda la de Gaspar Ruyz Ezcaray su Secretario d' Guerra en 18 de Diciembre del año 1632 y porque la leua de dicha Compania ha de eser de docientos y cinquenta Ynfantes y para este efecto se le ha de señalar destrito en que los pueda

hazer. Por tenor de la presente le señalamos las Ciudades de Vique, Manresa y Villa de Camprodon con todas sus Veguerias y Sotsueguerias para que pueda hazer dicha leua y el y sus Oficiales arbolat Vandera, tocar casax y hazer las demas diligencias necesarias para juntar con la brevedad posible los dichos docientos y cinquenta Ynfantes y recibirlos á sueldo de Su Magestad, gobernandose en toda segun la instruccion que se le da á parte para cuyo efeto y cumplimiento encargamos y mandamos al Espectable, Nobles, Magnificos, y amados Consejeros de la Real Magestad, portan voces de General Gobernador, Vegueres, Bayles, Sotuegueres, Sotbayles, Yurados, Alguaciles, Porteros y qualesquier otros Ministros y Oficiales de Yusticia Real engos ode Señoria Regidores Universidades y otras personas y Subditos de Su Magestad desde dicho Principado y Condados qual en la Yurisdiccion que le tocare de y haga dar todo el favor y ayuda y asistencia que el dicho Capitan y sus Oficiales pidieren y fuere menester en conformidad de la orden y yalencion de Su Magestad alejando los soldados como es costumbre y dandoles las vituallas, bastimientos y cosas necesarias por su dinero á justos y moderados precios segun lo dispuesto por Constituciones de Cataluna sin encarezerle los mas y escusando y evitandó todo genero de ruido y questiones, tratandolos y haciendo sean tratados amorosamente como á personas que han de servir á Su Magestad y preservar á sus Vasallos en sus casas guardando atentamente lo susodicho y procurando no se hagan ni consienta hazer cosa en contrario so pena de yncurrir en la indignación de Su Magestad, y de mil florines de oro de Aragon a los Real cofres aplicaderos en que seran executados los que a ello contrauien. Y de la presente tome la razon el Veedor Contador de Su Magestad en los dichos Principado y Condados, porque así conuiene a Su Real servicio. Dada en Barcelona a 16 de Febrero 1634.»

«Don Enrique de Aragon etc.»

«Por mandado de Su Excelencia»

«Don Fradrique de Vilagrassa.»

Aytal llibret, está imprés ab caracteres que l' hi acusan data del segle XVII, y conté á més varias fullas de serveys d' alguns militars distingits d' aquells temps, quina autenticitat comproba una fé manuscrita, que 's troba al cap de vall de l' última página del mateix, quin cuntext es:

«Concuerdan con los Archivos originales vistos y reconocidos por mi el infrascrito Secretario de Su Magestad en la Cancilleria de servicios de Milán, de que doy fé=Ignacio Gonano, Archivero.»

Altre reyal decret porta referent á las llevas faedoras en llur reyalme, expedit per Feliph de Castells; mes com se vulla que l' aytal es miqueta més llarguet que 'l qu' acabém de transcriure, y ab ell té casi total analogia, 'ns concretarém á indicar, pera no fer nos cansadors, que fou expedit als 18 de Desembre de 1632 á favor de lo Capita-dessus dit, *Don Yusepe Vilademany*, y qu' en sa fi, á més de la firma reyal, s' hi llegeix la fé següent: *Dominus Rey mandavit mihi Gaspar Ruyz Ez-*

carag, aixó es Lo Senyor Rey m' ho mana á mi, Gaspar Ruyz Ezcarag.»

Pau Vinyolas y Torres.

Barcelona, Novembre 1901.

GARBELLADURES

La barbre conducta del jacob, tolerant y gúmeno Ajuntament de la Corunya y de son Alcalde, molt digne d' aytal colla, expulsant dels establiments benfichs d' aquella capital gallega, á les germanes de la Caritat, fá dir á un periodiste sensat de Madrid, que si ha de ser imitat l' exemple del Municipi, semejant barrabasada hi haurá necessitat de publicar, aquí á Espanya un anunci com el que vá á continuació, d' un periódich de Grenoble, que 's coneix que les sab totes.

Diu aixís:

«Se necesitan, pera reemplassar als religiosos y germanes de la Caritat expulsats de França, de 150 á 200.000 persones sens fé, sens creencias, sens religió, que cuydin dels malalts, repleguin als vellets abandonats, eduquin als orfes instrueixquin als noys pobres, vigilen als boijos, cuyden als leprosos etc. etc., ab la condició de que eixos 150 ó 200.000 persones se proposen treballar mentres se puguin tindre dretes, per espay de setse hores al dia y tot aixó per 50 centims de salari, lo menjar y el llit, siguent en cambi injurias y calumniades y morint sens tenir mes bens cada una que la creu del front.»

Pero ¿perque Deu no concedeix á tots eixos del *pensamiento libre* un xich d' humanitarisme que careixen tan en absolut del sentit comú?

Veritat es, que aleshores no serien lo que son, ni obrarian com obren ara los *patrióticos concejales de la Coruña*.

Aixó es: com á *salvatjes*.

**

Hay que aniquilar á los catalanistas. Aquesta es avuy la *comidilla* dels mes importants diaris de Madrid.

Ellos han perdido á España; los catalanistas son culpables.... dels lladres protegits pera anar á robar á Cuba y Filipinas.

La patria debe de ser grande. Y.... ¿quan ho era gracies als esforços de Aragó Catalunya, Valencia y Balears, per que l' han deixat proba y petita y mes arronsada qu' un cuch?...

De tots modos están en el seu dret criden fort, que aixís poch més ó menos va arribar *El Imparcial* á Ministre.

**

Hay que suprimir periódicos, hay que hacer algo para reconstituir la patria, la heroica España, la hidalga tierra de Cervantes....

Llástima no haigi sortit á rellubir alló de Numancia, Covadonga, las Navas y San Marcial.

ixó sí, nosaltres ho som molt de toreros pero toreros d' hivern d' aquells que no habent mes qu' arreplegat munts de sebes al istiu, se passen, quan fa fret, la vida á la vora del foch comptant les valenties del passat.

**

L' ORADOR «BOMBA»

Ens pareix que va ser l' ingenió D. Joseph Zahonero qui vá publica en una acreditada revista literaria un sala-

NOTICIES

En la Capella de son Palau, lo senyor Bisbe administrará avuy lo sacrament de la Confirmació.

Ahir, segon aniversari de la mort del que fou en vida nostre respectable amich D. Felip Tallada, se celebrá á la Iglesia de San Blay una missa en sufragi de la seva anima.

Apicades á son descans, se celebrará, també, tots el dies de la setmana qu'entrém una missa á la mateixa iglesia qu'escomensará á les vuyt en punt.

La familia del Sr. Tallada prega á sos amichs y coneguts se dignen assistirli per quin favor els hi quedarán molt agrahits.

En lo saló de Bisbes del palau episcopal de Palma s'ha celebrat una reunió dels colaboradors del monumental *Diccionari catalá* recomenat per nostre benvolgut amich lo sabi Vicari General d'aquella diócesis D. Antoni M.ª Alcobé, baix quina direcció seguint tots e's treballs.

S'han llegit adhesions de tots els Bisbes de Catalunya, Provenza, Valencia y Balears, habentse acordat publicar un butlliti ab les notes del Diccionari, de quina *Ultra de convit* darém compte á nostres lectors en la secció bibliográfica d'aquet número.

Per' al 25 d'el corrent anuncia aquesta Alcaldia la subasta pera la contrucció de deu metros lineals d'alcantari llat á continuació dels deu subastats lo dia 25 d' Octubre últim.

Un honrat industrial d'aquesta ciutat, que feya dias havia perdut la rahó se ficá al riu, lo divendres últim essent arrastrat per la corrent qu'el sepultá tot seguit.—D. L. H. P.

A Ulldecona s'está edificant una nova fabrica d'oli de sansa.

A questa setmana s'han presentat á nostre Mercat moltíssimes perdius quin preu no ha baixat de sis rals,

Lo diumenje passat se posá en escena en lo teatro Principal per la Companyia del senyor Masip, la traducció del drama de D. Angel Guimerá *Mar y Cel*.

La representació en conjunt va agradar, y'n sortiren ayrosos tots los artistes que hi prengueren part, especialment la senyora Coello y 'l senyor Masip.

Lo dijous ens presentaren lo drama en quatre actes titulat *El loco Dios*, original de D. Josphi Echegaray. La interpretació fou bastán ajustada y aguantaren l'obra lo senyor Masip, que en algunas escenes semblaba boig de debó, per lo be que interpretá lo papé de Gabriel; la senyora Coello tampoch relliscá gens en la Fuensanta; y 'l simpatic senyor Torres, com sempre, á l'altura dels millors artistes.

Avuy torna á repetir-se *El loco Dios* y 'l dijous que ve, serà la funció á benefici de la primera actriu senyora Coello, que ab molt bon aceri ha eegit pera dita funció, lo drama historich en tres actes y en vers, original de D. Frederich Soler, *Batalla de Reyas*.

En la Plassa d' Alfonso XII, s'hi ha instalat una ben montada barraca, treballanhi una Companyia gimnástica y acrobática.

Sembla que 'ls castells quina desaparició ha demanat el capitá general son els de la Seu d' Urgell, Gardony (Lleyda), Tortosa, Solsana y Hostalrich.

ACADEMIA

de tallar vestits pera senyores y senyores arreglada als últims figurins ab un método senzill y breu, baix la direcció de la distingida senyora donya Maria Grau de Comi. Carré Ample, 3, tercer pis.

TRULLS PERA OLI

Tocant á la estació de l' Ampolla y construïts dins d' un espayos edifici modern, hi han pera llogar varios trulls d' oli ab sos utensilis corresponents.

La persona que vullga majors detalls pot dirigir-se al magatzem de grans y farines de D. Martí Gilabert—carrer de la Unió—Tortosa.

BATXILLERÍAS

MERCADERIA EXCEPTUADA

Per regla general, en la llegislació de un Estat, poden deixarhi de preveure extrems relacionats ab la seguritat personal del ciudadá ó ab la garantia dels seus drets civils y polítics, més per lo que 's refereix á tot lo que pot ser materia tributable, ja 'ls aseguro jo, si es que no ho saben per experiencia propia, que 'ls llegisladors ho tenen tot previst, y que saben treure diners de las butxacas més escorregudas.

Ab tot, com que tota regla general té las sevas excepcions, pot considerarse com á verossímil un cas molt curiós que ha succeït á l'estació de Verrières, que prova que respecte á tributació no tothom se sangra ab salut com els hisendistas espanyols, que fins n'han arribat á imposar á la *riqueza oculta*.

Lo succeït es lo següent: Un missionista que havia fet un viatge de carácter científich per l' América meridional, va arribar á la esmentada estació carregat ab un equipatge lo més estrany del mon: una hermosa colecció de cranis humans.

Al veure semblant mercaderia, els aduaners, varen quedarse sense saber quin determini pendre, donchs, la veritat era que aquesta mena d' article no tenia consignats drets de cap mena al Reglament. Empró, un empleat, agafant la cosa pels cabells, per més que 'ls cranis, com á tals cranis eran més pelats que cap marbre, va considerar que aquellas despullas mortuorias podian molt bé ser consideradas com á essos vells, tributant els drets corresponents per aquet concepte.

Així 's ho va resoldre de moment, mes com el missionista protestés en nom de la ciencia de semblant arbitrariedad, va reunir-se novament el consell d' empleats, y després d' una llarga deliberació, va acordarse eximir de drets als cranis esmentats, consignant-se aquesta determinació á la corresponent papeleta en la següent forma:

«Entrada lliure. Cranis d' indígenas. Electes d' ús personal que ja han sigut usats.»

Verdaderament hauria sigut una injusticia imposar drets d' Aduana á uns quants caps buyts, quan son tants els que han passat las fronteras sense pago de cap mena, pel sol fet de dissimular ab el trinch d' unas quantas condecoracions el seu só de carbassa.

Y consti que no parlem per tots aquells diplomáticos que varen anar á Paris á fer la pau ab els americans, perque alló que 's deya de que comensavan per no saber inglés, va ser una calumnia. Quan menos sabian dir *yes*, qu'era tot lo precis pera poder quedar com uns homes.

Un Btxiller.

VARIETATS

LA ESPIGOLAYRE

La pobreta espigolayre ja no pot espigolar, que d' ahí qu' está malalta á la golfa del Mas Gran. Tota la nit en desvari... Tot lo dematí plorant... Quant la tarde n' es vinguda, l' han deixada sola al Mas. No te pare ni mare ni germanas ni germans; no més te l' escapulari que sa mare li va dar. Tot besantlo y rebesantlo sembla que li fuig lo mal... —«¡Mare meva, mare meva, si us tingúes al meu costat!» Quan vi igué la matinada la pobreta va finá... L' endemá, qu' era diumenge, la dugueren á enterrar. D' ella avuy ja no 's recordan los que viuen al mas Gran... Per la pobre Espigolayre ¡ni una creu tingué 'l fossar!

J. Bartrina.

PASSA - TEMPS

JEROGLIFICH COMPRIMIT

S d : 1900

XARADA RÁPIDA

La primera es part del cos; segona preposició tercera aliment; quarta article. Tot apellit catalá.

TARJETA

Adela N. Mar Banys

Combinan aquestas lletras, resultarà lo nom y apellits d' un ex-ministre catalá.

Les solucions al número próxim.

SOLUCIONS AL NUMERO ANTERIOR

Al jeroqlifich: *Desigual*.
A la xarada rápida: *Vilovi*.
Al intringulis: *Romeu*.
A la tarjeta: *Alcoverro*.

Manel Toga Munt.
Tortosa, Octubre de 1901.

Imp. de E. Cantero. San May 24, Forc 2.

dísim estudi en vers dels Oradors de certs mitins. Els va clarificá en tres categorías: «oradors bomba», «oradors espuma» y «oradors vinagre».

Un tipo d' aquestos se vá presentar un dia en cert mitin embolicat ab una flassada á tall de centinela en matinada d' hivern y 'l publich vá saludar s'aparició ab estrepitosas riatlles. L' orador no 's va desconcertar ni mica per semblant acul ida; sens dupte ja la esperava com á número de son programa y terciantse la tan poch artistica cl'mide tosent fort y *escupiendo por el colmillo*, se va encarar ab l' auditori, y li va dir: —¿Perque os rieu? ¿Es que á vosaltres verdaders ayments de la llibertat, no us inspira respecte y veneració la *sagrada toga de las barricadas*? Y es diu que aqueix publich, com molts, exclatá en estrepitosos aplaudiments y que no varen faltar á la conclusio del *acto* mitja dotsena d' admiradors que en mitj d' son entusiasme, que prestaren sos corbatures dorsals (vulgo espallles) pera que sortís del local cabalgant sobre d' elles l' *orador* de la flassada.

Donchs be: deis homens d' aquesta catadura resulta en Lerrux. Y perque l' héroe ho entengui dirém en castellá sos qualitats oratorias.—La vulgaridad con gestos fieros y la voz ahuecada tiene en él fidelísimo intérprete. No busqueis en él un pensamiento, una idea, si no son el pensamiento y la idea del vulgo callejero. Tal fué su último discurso en el Congreso: tal será el de mañana y el de siempre. Toca el pito y está en la cuerda del «orador bomba» y no le falta la realta que le ofrece el hombro, mientras el dice para su capote ó para su manta de Palencia: *¡Que á gusto se va en este machito!*

Y 'ls polítics del Congrès... *biclo de codos*. Fins les oposicions s' han ajuntat ab los ministerials pera salvar la *integral de la patria*.

Un francès al ventrell ne deya *patria*. Desd' avuy deixém d' esser catalanistes. Si; nostra retirada está justificada despres de la poca valentia dels nostres companys de Barcelona.

May ens ho hauriem cregut. Estavem convensuts de que á Barcelona s' haurien guanyat tots los llochs y ara veyém ahont está la *madre del cordero*.

Los *¡¡¡catalanistas!!!* de Barcelona ens havien venut com á xinos.

Altra cosa no 's desprén del discurs del senyor Lerroix al Congrès, afirman que 'l Governador de Barcelona, la policia y la milicia *trabajaron denudamente por el triunfo de los catalanistas. De estos partió la provocación...*

Lo senyor Ministre de la Governació ho afirma.

¡Llossos, llossos, llossos!

Canya-verda.

Tortosa, Novembre de 1901.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Dimenge, dia 24, Sant Joan de la Creu. Dilluns, 25, Santa Catalina.—Dimars, 26, Los Desposoris de Nostra Senyora.—Dimecres, 27, Sant Facando.—Dijous, 28, Sant Gregori.—Divendres, 29, Sant Sadurní.—Dissapte, 30, Sant Andreu apóstol.

MORESO

GRAN

Botiga de calsat de totes classes

SABATES Y BOTINES D' IVEFN

Confecció esmerada pera 'ls que tenen los peus delicats.

Casa fundada l' any 1866.—Preus fixos.
Ventes al contat.

PLASSA DE LA SEU Y ARCH DEL ROMEU.—TORTOSA

ARTHUR MESTRE

Gran surtit de Petaques, Paraygues, Pipes, Parassols, Bastons, Colls, Punys, Mitjes, Mitjons, Joguets, Puntilles, Brodats, Perfumeria, Acordeons, Objectes pera regalos y tota classe d' articles pera barbers.

GRAN SURTIT DE QUARTINES JAPONESES EN CARTÓ DE TOTIS MIDES Y VENTALLS DE TOTES CLASSES. CORBATES, QUINCALLA, GUANTS, ETC.

Carrés d' En Carbó, 11 y 13 y Pescadors, 1
TORTOSA

LLIBRERÍA,
COMISSIIONS Y REPRESENTACIONS

DE

D. Odbulio Rodriguez

Carré de Moncada, 1

TORTOSA

LA CHERTOLINA

XOCOLATE

LLEGITIM

TURRO

DE
CHERTA

Joseph Ricart
CHERTA (Tarragona)

IMPRESMPTA DE E. Cantero y Hernandez

IMPRESIONS PERA 'L COMERS: Factures; Cartes; Memorandums; Accions; Sobres; Prospectes; Lletres; Chéchs; Pagaré; Esqueles; Circulars; Notes de preus; Estats; Rebuts; Catálechs; Talonaris; Volants; Modelació pera oficines; etc., etc. Impresions ab tinta de copió.

CROMOTIPOGRAFIES

Títuls honorífichs
Etiquetes de totes classes;
Invitacions;
Targetes;
Participacions de casament;
De naixement;
De primera Missa
De Professió Religiosa;
Recordatoris y tota classe de trevalls fantasia.

Especialitat ab impresions artístiques sobre satí, papé japonés y pergamí.

Vinyetes modernistes y characters gòtich del sigle xv

Varietat en clixés pera goigs y escapolaris.

Targetes visita desde una pesseta lo cent.

IMPRESIO DE OBRES DE TEXT: Periodichs; Revistes; Memories; Reglaments; Follets; Obres científiques y Literaries, etc., etc.

Esqueles defunció. — Impresos ab tinta blanca sobre papé negre ó cartolina. Trevalls artístichs á varies tintes. — Cromos pera felicitacions y Carnets pera festes y menús. — Impresió de targetes postals.

TIMBRES DE GOMA.—PLANYES DE FERRO ESMALTAT

Timbres de caoutchouc. — Tintes pera sellá. — Tampons, Caixes, Montures, etc. etc.

Carré de San Bla, 34. — Tortosa